

Motion till riksdagen 2009/10:Ju5

av **Mehmet Kaplan m.fl. (mp)**
med anledning av prop. 2009/10:119

Förlängning av lagen om hemlig rumsavlyssning och lagen om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen om hemlig rumsavlyssning.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott.
3. Riksdagen avslår regeringens förslag till ändring i lagen om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott när det gäller 1 § 5.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en ny oberoende granskningskommission med uppdrag att göra en helhetsanalys och utvärdering av Sveriges lagar med integritetskränkande bäring.

Ingen förlängning av buggning och preventiva tvångsmedel

Lagen om hemlig rumsavlyssning och lagen om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott trädde i kraft för lite över två år sedan. Miljöpartiet röstade emot lagarna då riksdagen hade att besluta om dem. Vårt motstånd är grundat i uppfattningen att statens tvångsmedel mot den enskilda individen ska vara baserade på rättssäkerhetsprinciperna proportionalitet, behov och inte minst bevis om effektivitet vid användning.

Vad beträffar de båda lagarna har regeringen visat att de uppnått avsedd effekt eller i vilken utsträckning som oskyldiga kan ha drabbats av buggning och preventiva tvångsmedel.

Fel! Okänt namn på

I Utvärdering av buggning och preventiva tvångsmedel (SOU 2009:70) förklarar utredaren att det varit omöjligt att bedöma tvångsmedlets, buggningens, resultat eftersom regeringen inte angett vad ”avsedd” effekt för lagarna är.¹

Dessutom anger utredaren att det har varit omöjligt att göra en genomgripande analys av användningen av buggning och preventiva tvångsmedel på grund av den knappa, av regeringen anvisade utredningstiden på sex månader. Miljöpartiet delar uppfattningen och finner det anmärkningsvärt att en så pass viktig utredning av dessa starkt integritetskränkande lagar inte bekostas en större utvärdering med mer resurser och tid till förfogande.

Det är mycket bristfälligt att båda tvångsmedlen infördes utan tillfredsställande underlag om behovet av dem och utan bedömning av deras förväntade effektivitet. Liksom juridiska fakulteten vid Stockholms universitet anser Miljöpartiet att åtgärden att tidsbegränsa lagarnas giltighet föga hjälpte för att reparera nämnda brister.

Miljöpartiet anser inte att lagarna om buggning och preventiva tvångsmedel ska förlängas. Utöver det som har angivits vill vi understryka att vi inte delar uppfattningen att ”i brist på annat” förlänga tiden utan underlag som visar på lagarnas effektivitet. Utredaren visar att buggning inte kan påvisas uppnå ”avsedd” effekt men anser trots detta att lagen ska ges fortsatt giltighet. Vad gäller preventiva tvångsmedel visar utredaren att lagen varit ”helt verkningslös”; mot bakgrund av detta väljer utredaren trots allt att rekommendera fortsatt giltighet. Vi delar inte utredarens och regeringens uppfattning att lagar med stark integritetskränkande bäring som inte kan visas uppnå effektivitet vid användning eller baseras på ett reellt behov i samhället ska ges fortsatt giltighet.

Utvidgningen av lagen om preventiva tvångsmedel

Som konsekvens av ovanstående anser Miljöpartiet inte att en lag ska utvidgas som inte kan påvisas fylla något behov och stå i proportion till ingreppet i den personliga integriteten.

Behov av större utvärdering av integritetskränkande lagar

Miljöpartiet anser att det är beklagligt för rättssäkerheten och demokratin i vårt land att de senaste årens lagförslag med integritetskränkande bäring inte har fått genomgå en helhetsmässig utvärdering i en statlig utredning. Den

¹ Se Utvärdering av buggning och preventiva tvångsmedel (SOU 2009:70), s. 13.

Fel! Okänt namn på

senaste utvärderingen (SOU 2009:70) fokuserar enbart på frågan om buggning och preventiva tvångsmedel, således inte övriga lagförslag som berör rätten till privatliv och den personliga integriteten. Utan denna helhetssyn blir det svårt, för att inte säga omöjligt, att göra en samlad bedömning av lagstiftningen och därefter leverera en helhetslösning. Miljöpartiet delar den bedömning som juridiska fakulteten vid Stockholms universitet gör i sitt remissvar, nämligen att det enbart med anledning av detta finns anledning att avstyrka fortsatt tillämplighet för dessa två lagar som riksdagen har att besluta om. Vi delar också Civil Rights Defenders uppfattning att det behövs en oberoende utvärderingskommission för alla integritetskränkande lagar.

Rättssäkerhetsgarantier saknas fortfarande

I det fall lagarna om buggning och preventiva tvångsmedel hade genomförts med ett tydligt påvisande av behov och proportionellt ingrepp i den personliga integriteten, hade Miljöpartiet velat försäkra sig om att lagarna omgärdas av starka rättssäkerhetsgarantier. Miljöpartiet är i grunden starkt kritisk till de båda lagarna eftersom de inte är baserade på en helhetsanalys, behov, proportionalitet och effektivitet. Men regeringen tror på lagarna, och trots detta garanterar man inte miniminivåer av rättssäkerhetsgarantier så som krävs av Europadomstolens rättspraxis, som utgår från Europakonventionens artikel 8, Rätt till skydd för privat- och familjeliv, samt artikel 13, Rätt till ett effektivt rättsmedel. Det synes vara så att varken regeringen eller den statliga utvärderingen utgår ifrån dessa grundläggande konventionsrättigheter i sin propositionstext respektive utredning. Detta är mycket anmärkningsvärt. Bland annat nämns aldrig den enskildes rätt till skadestånd, som är en av de centrala rättssäkerhetsgarantierna för den enskilde när staten ges rätt att införa integritetskränkande lagar. Miljöpartiet är djupt kritiskt till regeringens förfarande och menar att lagarna behöver analyseras tydligare utifrån Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna.

Stockholm den 31 mars 2010

Mehmet Kaplan (mp)

Mikael Johansson (mp)

Ulf Holm (mp)

Jan Lindholm (mp)

Mats Pertoft (mp)